

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

לקוטי שיחות

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל
שניאורסאהן

מליובאוויטש

נצבים - וילך

מתורגם ומעובד לפי השיחות של לקוטי שיחות חלק ב
(תרגום חפשי)

יוצא לאור על ידי
"מכון לוי יצחק"
כפר חב"ד ב'

שנת חמשת אלפים שבע מאות ושמונים ושלוש לבריאה
שנת הקהל

לזכות

הרה"ת ר' דובער מאיר בן חי' לאה שיחי' בערגער
לרגל יום ההולדת שלו לאוישו"ט,
ביום כ"ג אלול ה'תשפ"ג - "שנת הקהל"
מרת שירה צפורה תחי' בערגער
לרגל יום ההולדת שלה לאוישו"ט,
ביום י"ט אלול ה'תשפ"ג - "שנת הקהל"

לאריכות ימים ושנים טובות עד ביאת גואל צדק
ומתוך בריאות הנכונה ולשנת ברכה והצלחה בגו"ד

*

נדפס ע"י משפחתם שיחיו

היי שותף בהפצת עניני "משיח וגאולה"!!!
להקדשות ולפרטים נוספים:
טל.: 753-6844 (718) או 934-7095 (323)
אימייל: info@torah4blind.org

Be A Partner
In Spreading *Inyonei Moshiach U'geula!!!*
To Dedicate This Publication
In Honor Of Your Family Or A Loved One
For More Info. Call:
(718) 753-6844 or (323) 934-7095
or email: info@torah4blind.org

For this and other books on Moshiach & Geulah, go to:
<http://www.torah4blind.org>
TO DEDICATE AN ISSUE IN HONOR OF A LOVED ONE, CALL (323) 934-7095

הכתובת להשיג השיחות באינטרנט:
<http://www.torah4blind.org>

נצבים

א. נאמר ב"לקוטי תורה"¹, והדברים מובאים ברשימת כ"ק מו"ח אדמו"ר לפ' נצבים תש"ו, שפ' נצבים נקראת תמיד בש"ק שלפני ראש-השנה. פעמים היא נקראת יחד עם פ' וילך, ופעמים נקראת פ' נצבים לחוד, ובכל אופן – פ' נצבים נקראת תמיד בשבת שלפני ראש השנה.

וטעם הדבר הוא:

כל שבת כוללת בקרבה את ימי השבוע שלאחריה וקשורה אליהם. לפיכך נקרא, בשבת שלפני ראש-השנה: "אתם נצבים היום", ו"היום" מוסב על ראש-השנה, "יומא דדינא רבא".

כשמגיע "היום", יום ראש-השנה, צריך להיות: "אתם נצבים כולכם", על כל הנשמות להתיצב "לפני ה' אלקיכם", וכל הנשמות במדה שוה: למן "ראשיכם שבטיכם" עד חוטב עציץ ושואב מימין". לגבי "חוטב עציץ" מסביר רש"י כי המדובר בכנענים, שבאו להתגייר, דוגמת הגבעונים בימי יהושע, ונתקבלו אך ורק בגלל השבועה² – וגם הם עולים לפני הוי' יחד עם שאר בני ישראל, באופן של "כולכם", "לאחדים כאחד".

משמעות ענין זה, של "כולכם כאחד", אינה מתבטאת רק בכך שאחד סובל את משנהו, למרות שהוא הראש והשני הוא איש פשוט – אלא אף, יתרה מזו, הם מקבלים זה מזה, ומשלימים זה את זה, כשם שבגוף האדם משלימים הראש והרגל זה את זה. כל אחד מהם – גם הראש וגם הרגל – אין לו שלמות בלעדי השני.

זו העבודה הנדרשת בראש השנה, "היום", וכדי שתהיה האפשרות לבצע – נקרא בתורה בשבת שלפני ראש השנה: "אתם נצבים היום

כולכם גו' ראשיכם שבטיכם גו' חוטב עציץ. ושואב מימין", והקריאה בתורה מעניקה את הכוח להביא הדברים לידי פועל.

כדרך שמוסבר בתורת החסידות הטעם לכך שבראש השנה נאמרים פסוקי מלכות וזכונות ושופרות – לפי שע"כ שמובאת הוכחה מן התורה שהקב"ה צריך להיות מלך ולזכור, ובמה – בשופר, ע"כ נגרם שאכן הדבר נעשה בפועל.

ב. לאחר שנאמר: "אתם נצבים גו' מחוטב עציץ עד שואב מימין" – נאמר עוד: "לעברך בברית הוי' אלקיך". כלומר: עבודה זו של "אתם נצבים... כולכם" מזהה הכנה "לעברך בברית", לכריתת הברית שבין הקב"ה לבני ישראל ביום ראש השנה.

בגשמיות אנו רואים ששני אוהבים נאמנים, שאהבתם מקורה בגורם מסוים, אם משום שאחד מכיר בסגולותיו של השני, או משום שהוא אוהב אותו כדי שהלה יאהבה ותצמח לו מכך טובה, הרי כשזה רואה בעצמו מגרעת מסוימת והוא חושש שמא ירגיש חברו בדבר ומתוך כך ייגרם רפיון באהבתם – כל שכן כשהמגרעת היא בענינים עיקריים והיא עלולה להביא לביטול האהבה לגמרי, או, אף, לגרום היפוכה של אהבה – הרי, כשאהבתם חזקה עדיין, נעשית ביניהם כריתת ברית, שהאהבה תתקיים לעד.

שכן תוכן הענין של כריתת ברית הוא למעלה מטעם ודעת, השנים מניחים את ההגיון בצד, וכורתים ביניהם ברית להתקשרות עצמותית, במדה ששום דבר שבעולם לא יחליש את האהבה, והיא תהיה לעד ולעולמים עולמים.

כך גם לגבי האהבה שבין הקב"ה לבין בני ישראל: כשמגיע ראש-השנה, שאז האהבה היא חזקה מאד, שכן עומדים אז אחרי עבודת חודש אלול המסירה את החטאים המעלימים

להביא את 770 הביתה!

כל מי שהיה ב-770 אי פעם, זוכר בודאי את שלל

הקובצים והעלונים המחולקים בכל ליל שבת קודש

כעת ניתן להשיג את חלקם ברשת האינטרנט, אצלך בבית!

קבצים גרפיים וקבצי טקסט:

דבר מלכות: שיחות כ"ק אד"ש מה"מ מהשנים תנש"א-תשנ"ב.

יחי המלך: קונטרס שבועי, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

המעשה הוא העיקר: לקט הוראות למעשה בפועל משיחות כ"ק אד"ש מה"מ (החל משנת תשמ"ח).

שיחת הגאולה: גיליון שבועי של ימות המשיח, בהוצאת "האגודה למען הגאולה האמיתית והשלימה".

מעין חי: גיליון שבועי לילדים, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

האמונה הטהורה: גיליון שבועי בעניני אחרית הימים.

קבצים גרפיים בלבד:

לקוטי שיחות: שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הוי"ל לקראת כל שבת ב-770,

על-ידי "ועד להפצת שיחות".

חדש לקוטי שיחות (מתורגם): שיחה מוגהת של כ"ק אד"ש מה"מ הנדפס בספרי

לקוטי שיחות, בהוצאת "מכון לוי יצחק" בכפר חב"ד ב'.

להקהיל קהילות: גיליון שבועי מתורתו של משיח בעניני הקהלת קהילות בשבת,

בהוצאת צא"ח העולמית, ניו-יורק.

קבצי טקסט בלבד:

פנימיות: ירחון לבני הישיבות, בהוצאת מרכז את"ה בארץ הקודש.

ליקוט ניגונים: שתי חוברות על הניגונים שניגן וביאר כ"ק אד"ש מה"מ, בהוצאת קה"ת (תשנ"ב).

דרך הישרה: (אידיש) קונטרס מיוחד לילדים, הכולל שיחות-קודש בעניני גאולה ומשיח.

לעבן מיט דער צייט: (אידיש) קטעים לפרשת השבוע מתוך הספר, בהוצאת ישיבת

"אהלי תורה", ניו-יורק.

דבר תורה: (אידיש) דף שבועי לילדים, הוי"ל על-ידי מוסד חינוך "אהלי תורה", ניו-יורק.

כמו-כן ניתן להוריד באתר את "קונטרס בית רבינו שבבבל"

ושיחת ש"פ שופטים התנש"א

מדור מיוחד לספרים וחוברות באנגלית בעניני גאולה ומשיח!

האתר מנוהל ע"י הרה"ת ר' יוסף-יצחק הלוי שגלוב

וכתובתו: <http://www.moshiach.net/blind>

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד!

(1) דברים מד, א.
(2) יהושע ט, טו.

בראש השנה יבקש⁵: "יבחר לנו את נחלתנו, את גאון יעקב אשר אהב סלה", והרי משמעותו של "יבחר לנו" היא: "כך – ולא אחרת", וכשמתבונן שענין הבחירה בא דוקא מעצמותו יתברך, שכן רק הוא – עצמותו יתברך – נעלה מכל המדידות, נעלה מכל ההגבלות, חפשי, ומתבונן גם ב"אין ערוך" שלגבי עצמותו ית'⁶, – "יותר משאין ערוך לעולם העשייה לגבי עולם האצילות – אין ערוך לעולם האצילות לגבי אין-סוף ב"ה" – כל יחס של "אין ערוך" שיתואר אינו מהווה כלל משל ליחס "אין ערוך" שבין הבורא לבין הנבראים – מעתה: כיצד מרהיב הוא עוז לבקש מעצמותו ית' "יבחר לנו"?

– כשאדם יתבונן בכך ויעריך את עצמו – לא ישאר לו פנאי להעריך את השני.

רבי הלל מפאריש⁷ השתוקק לראות את אדמו"ר הזקן⁸, אך בכל פעם שהיה מגיע לעיר בה הופיע אדמו"ר הזקן – לא פגש אותו, משום שאדמו"ר הזקן כבר נסע משם. עלה, איפוא, ברעיונו להודרו ולהקדים, וששמע שאדמו"ר הזקן עומד להגיע למקום מסוים – נסע לשם עוד בטרם בא אדמו"ר הזקן. לא הסתפק בכך, שכן בראותו שתמיד מזדמנות מניעות שונות לראיתו את פני אדמו"ר הזקן – חשש שגם הפעם לא יניחוהו להכנס, והתחכם ובה אל הדירה בה עמד להתאכסן אדמו"ר הזקן, והתחבא תחת המטה.

רבי הלל הכין קושיא במסכת ערכין כדי לשאת ולתת בהלכה עם אדמו"ר הזקן. מיד עם הכנס אדמו"ר הזקן לחדר, עוד בטרם הספיק רבי הלל לצאת ממחבואו – שמע את אדמו"ר הזקן אומר בנגונו הידוע: "כשיש לאברך קושיא בערכין – עליו להעריך עצמו תחלה",

על האהבה, נעשית או כריתת ברית הדדית, בני ישראל מתקשרים אל הקב"ה בהתקשרות עצמותית שלמעלה מטעם ודעת, כך שכל דבר שבעולם לא יהיה מסוגל להחלישה.

לעורר את הקב"ה, כביכול, להתקשר עם נשמות ישראל למעלה מטעם ודעת – הרי זה ע"י עבודה של "כולכם כאחד", ההתמסרות שלמעלה מטעם ודעת (שכן על-פי השכל הרי אדם זה הוא "ראש" ואילו השני "שואב מים", ומה קשר ביניהם?). כדרך שמוסבר לגבי ענין "בכל מאדך", ע"י ה"מאד" שלך³, אף שהוא שלך בלבד, אתה "ממשיך" את ה"מאד" שבעצם.

ג. ברם, "כולכם כאחד" חייב להיות באמת. על האדם לדעת שאכן כך הוא המציאות: למרות שהוא חושב את עצמו לאחד מ"ראשיכם" ואת השני לאיש פשוט – הרי נוסף על כך שאי אפשר לדעת מיהו ה"ראש" ומיהו ה"רגל", שכן, לרוב, מעריך אדם את הזולת בדרגה פחותה ממה שהוא באמת ואת עצמו – יותר ממה שהוא באמת, הרי, מלבד זאת, אף אם המציאות היא אמנם כזאת שהוא הוא ה"ראש" – ישנו יתרון לרגל על הראש, בכך ששלמות הראש באה אך ורק ע"י הרגל, כאמור.

כך תובן העובדה שהגבעונים נעשו חוטבי עצים למשכן ולמקדש דוקא, לא כל בני ישראל היו במקדש, לא כולם דרו בירושלים. שם היו רק אנשי מעמד, שלוחי כל ישראל. ואילו עבודתם של הגבעונים היתה במקדש. הטעם לכך הוא לפי שאמיתיות שלמות המעלה טמונה דוקא ברגל.

וזה הקשר של השבועה לדבר זה – השבועה שהיתה בשעת קבלת הגבעונים. שבועה – נעלית מטעם ודעת, ומגיעה לעצם הנפש⁴, ואילו עצם הנפש מתבטא דוקא ברגל.

ד. כשיהודי מתבונן שלפני התקיעות

לעילוי נשמת
הרה"ח הרה"ת אי"א
ר' מנחם מענדל ע"ה
בן הרה"ח הרה"ת ר' אלחנן דובער הי"ד
מאראזאוו

מקושר לכ"ק אדמו"ר מהוריי"צ
וכ"ק אדמו"ר נשיא דורנו מה"מ

נולד בעיר ליובאוויטש

זכה לגור ולקבל קירובים

בבית כ"ק אדמו"ר מהוריי"צ בעיר רוסטוב

למד מתוך מסירת נפש בישיבת תו"ת במחותרת

שימש כשו"ב

הי' ממייסדי ושימש בתור מנהל ומשפיע

במתיבתא ובית מדרש במוסד חינוך אהלי תורה

וזכה להשפיע לאלפי תלמידים

בהתוועדויותיו הרבות

הכניס רוח חסידית ושמחה לרבים משומעיו

גידל משפחתו לחסידות ולהתקשרות

והרבה מהם שלוחים בכל קצוי תבל

נפטר בשיבה טובה ר"ח שבט ה'תשע"ח

ת. נ. צ. ב. ה.

(מנוסח המצבה)

*

נדפס ע"י משפחתו שיחיו

(5) תהלים מז, ה.

(6) רמ"ק בספר אלימה הובא בפלח הרמון על הפרדס ש"ג פ"א.

(7) הרב ר' הלל הר' מאיר הלוי מאליסאוו אב"ד באברויסק (תקנ"ה – יא מנ"א תרכ"ד). ראה אודותו בספר פלח הרמון בראשית עמוד IV.

(8) ראה גם ליקוטי דיבורים תקכד, א.

(3) ראה תורה אור לט, ג.

(4) ראה ספר קיצורים והערות לתניא עמוד מז ואילך.

ומיד התעלף רבי הלל. כשמצאווה ועוררוהו מעלפוננו – כבר נסע אדמו"ר הזקן משם.

– שוב לא עלה ביד ר' הלל להיות אצל אדמו"ר הזקן. הוא היה נוסע אל אדמו"ר האמצעי ואל ה"צמח צדק", אבל אצל אדמו"ר הזקן היתה זו הפעם היחידה בה היה, וגם אז לא ראה אותו –

משמעותו של הספור בעבודת ה' – לגבינו ששמענו את הספור – היא:

הערכין הם ענין שאינו מבוסס על השכל. לפי ההלכה בערכין – יש, הרי, להתחשב בגיל ולא בסגולות בני האדם. כל האנשים בני גיל זהה הם בערך שוה. והרי, לכאורה, יש מקום לכך שאדם יקשה קושיא: "אני עסקתי כל שנותי בתורה ועבודה, בדברים שהקב"ה נהנה מהם, פמליא של מעלה נהנית מהם וגם על פי השכל האנושי ראויים הם להערכה, ואם כן יש ערך רב לשנותי – ואילו שנותיו של פלוני בוזבו לריק וטוב לו שלא נברא – כיצד, איפוא, יתכן שלשנות שנינו יהיה ערך שוה?!" – על כך נאמר שכשיש למישהו קושיא בערכין – עליו להעריך עצמו (כדבעי) תחלה, וסרה הקושיא מאליה.

* * *

ה. לגבי חודש אלול יש – נוסף לראשי התיבות ה"כלליים"¹⁰ "אני לדודי ודודי לי" – גם מספר ראשי־תיבות "פרטיים" (ביחס לאופן של "אני לדודי"). כללית הם בשלשה מובנים, כנגד שלושת ה"קוים" של תורה, עבודה וגמילות חסדים: א) "אנה לידו ושמת יך"¹¹ – כנגד קו התורה, כי דברי תורה קולטין הן¹², ב) "איש לרעהו ומתנות לאביונים"¹³ כנגד קו גמילות־חסדים (צדקה), ג) "ומל הוי' אלקיך את לבבך ואת לבב זרעך"¹⁴ – כנגד קו

העבודה (תפלה ותשובה בכללה), כסיום הכתוב לאהבה גו', ומוסבר בקונטרס העבודה שעיקר עבודת התפלה היא האהבה (ולא היראה)¹⁵.

ענין התורה וענין העבודה הוסבר בהזדמנות אחרת.

לגבי ענין הצדקה בלתי מובן מדוע ראשי התיבות הם של "איש לרעהו" הדנות במשלוח מנות ולא בצדקה? כן בלתי מובן מדוע ראשי־התיבות הם של המלים האחרונות, איש לרעהו גו', ולא של "משלוח מנות"?

הביטוי הוא: "ומתנות לאביונים". ההבדל בין עניים לבין אביונים הוא – שעני נקרא מי שאינו עשיר, ואף לא בינוני, אבל יש לו משהו, ואילו אביון נקרא, כפי שאומר רש"י¹⁶, "שתאב לכל דבר", לכל דבר קל ערך, כיון שאין לו כלום¹⁷.

כן כולל הפירוש "תאב לכל דבר" גם את הקצה השני: הוא תאב אף לדבר הגדול ביותר, משום שהיה רגיל לכך. אפילו סוס לרכוב עליו, וכדומה – מאחר שהוא תאב לכך ובלעדי זאת אינו מסוגל לבצע שליחותו בעולם – עליך לתת לו זאת¹⁸.

ברם, עלול אדם לחשוב שהוא הוא העשיר, וכשהוא נותן, דבר גדול או דבר קטן, לחברו האביון – נותן הוא משלו. כלפי כך באות בפסוק לפני המלים "ומתנות לאביונים" – המלים "איש לרעהו": המתנות לאביונים הם של איש לרעהו, המקבל הוא רעהו, ונמצא באותו מצב של הנותן. אין אחד צריך לשני,

15) בפרטיות – מובן שתשובה למעלה מג' קווין הנ"ל, אבל בכללות – תשובה ענינה תשוב אל האלוקים, בקשת צרכיו של האדם (שמהעקרים בזה שיהי' מכוּפּר ומרוצה לפני ה' כו'), רוחניות הענין דקרבן עולה אשם חטאת וכו' – שכל זה הוא מתוכן ענין התפלה. שעל פי זה מובן שכשמדברים הענינים בפרטיות יש לחלק בין תפלה (אני לדודי ודודי לי) ותשובה (את לבבך ואת לבב) – וכדלעיל בליקוט פ' תבוא – מה שאין כן בהביאור בכללות.

16) דברים טו, ד.
17) ויקרא רבה פרשה לד, ו. מדרש משלי כב.
18) כתובות סו, ב. רמב"ם הלכות מתנות עניים פרק ז הלכה ג.

ויה"ר – והוא העיקר – שכאו"א מאתנו יהי' "שליח" לבשר לעצמו, לבני ביתו ולכל היהודים בסביבתו, כי "הנה זה בא"¹, "הנה אלוקינו זה גו' זה ה' קוינו לו"² (ב"פ זה³), והנה דוד מלכא משיחא, וכי אליהו הנביא כבר יום קודם ה' בטבריא⁴ ובישר אודות ביאת משיח צדקנו.

ויש לומר, דכיון שמשיח יכול לבוא בכל יום, "אחכה לו בכל יום שיבוא"⁵, ואליהו הנביא צריך לבשר יום קודם על ביאת המשיח – מגיע אליהו הנביא לטבריא בפועל ממש כל יום ומבשר על ביאת המשיח (במיוחד) לאלו שעומדים במעמד ומצב ד"אחכה לו בכל יום שיבוא" – גם לאלו שאין אומרים זאת בדיבור (כמנהג חב"ד)⁶, אלא חושבים ע"ז, ובפרט כאשר אומרים במזמור תהלים הידוע⁷ "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו".

... ובזה ניתוסף הדגשה מיוחדת בשנה זו – הן מצד המזמור תהלים שבו אומרים "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתיו", והן מצד השלימות דארבעים שנה שאז כבר "נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"⁸, ובפרט לאחרי שכבר נכנסו (ושבעה ימים) בשנת ה"א (ה'תנש"א), שנקראה (והופצה) ע"י בני ישראל בר"ת "אראנו נפלאות".

9) ראה לקוטי תורה דברים כט, א.

10) ראה לקו"ש ח"ב [המתורגם] ע' 99 הערה 23.

11) שם הערה 21.

12) שם הערה 22.

13) שם הערה 25.

14) שם הערה 25.

15) שם הערה 26.

ג.

ויה"ר והוא העיקר – אַז יעדערער פון אונז זאָל ווערן אַ "שליח" אויף אַנזאָגן זיך, זיינע בני בית און אַלע אידן אַרום אים, אַז "הנה זה בא"1, "הנה אלקינו זה גו' זה ה' קוינו לו"2 (ב"פ זה3), והנה דוד מלכא משיחא, און אַז אליהו הנביא איז שוין מיט אַ טאָג פריער געווען אין טבריא4 און האָט אַנגעזאָגט וועגן ביאת משיח צדקנו.

יש לומר, אַז וויבאַלד משיח קען קומען יעדער טאָג, "אחכה לו בכל יום שיבוא"5, און אליהו הנביא דאַרף אַנזאָגן אַ טאָג פריער אויף ביאת המשיח – קומט אליהו הנביא אין טבריא בפועל ממש יעדער טאָג און זאָגט אַן אויף ביאת המשיח (במיוחד) צו די וואָס שטייען אין אַ מעמד ומצב פון "אחכה לו בכל יום שיבוא" – אויך די וואָס זאָגן דאָס ניט בדיבור (כמנהג חב"ד)6, נאָר מ'טראַכט וועגן דעם, ובפרט ווען מ'זאָגט אין דעם באַוואוסטן קאַפיטל תהלים7 "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתי".

. . . און אין דערויף קומט צו אַ ספּעציעלע הדגשה היינטיקן יאָר – סיי מצד דעם קאַפיטל תהלים אין וועלכן מ'זאָגט "מצאתי דוד עבדי בשמן קדשי משחתי", און סיי מצד די שלימות פון ארבעים שנה וואָס דעמולט איז שוין "נתן ה' לכם לב לדעת ועינים לראות ואזנים לשמוע"8, ובפרט נאָך דעם וואָס מ'איז שוין אַריין (ושבעה ימים) אין שנת ה"א (ה'תנשא), וואָס אידן האָבן איר אַנגערופן (און מפיץ געווען) מיטן ר"ת "אראנו נפלאות".

- 1) ל' הכתוב – שה"ש ב, ה.
- 2) ישע"י כה, ט. וראה תענית בסופה.
- 3) שמו"ר ספכ"ג.
- 4) ראה עירובין מג, ב: "אתא אליהו מאתמול . . . לבית דין הגדול", וב"ד הגדול "בטבריא עתידין לחזור תחילה" (רמב"ם הל' סנהדרין ספ"ד).
- 5) עיקר הי"ב מ"ג עיקרים.
- 6) ראה לקו"ש ח"ט ע' 282 ואילך.
- 7) פט, כא.
- 8) תבוא כט, ג.

מאד מן הקירוב הפנימי של הסבא – אדמו"ר הזקן – וקויתי שבבואי לליובאוויטש תהיה לי הזכות לראות את הסבא בפנים מאירות (במחזור, הדבר היה שנים רבות לאחר הסתלקותו של אדמו"ר הזקן). בינתיים התעוררו לי שאלות מספר בעניני נגלה ועניני חסידות וסדרתי את הענינים במחשבה.

בהגיעי לליובאוויטש הלכתי מיד למקום, שעליו סיפר לנו הסבא בדרך לליאדי, שלמד בבית הכנסת שעמד עליו. כפי שספרתי היה אז השטח פנוי, לאחר שריפה שהיתה אז.

כ"ק חותני אדמו"ר האמצעי סיפר על מקום זה, שלפני חמשים ושבע שנים עשה כ"ק רבנו הגדול את ליובאוויטש למקום מוכשר להנהלת חסידי חב"ד באריכות ימים ושנים וקיום נצחי עד ביאת משיח צדקנו.

מן העובדה שבבואי לליובאוויטש מתעלם ממני הרבי – אומר הרבי ה"צמח צדק" – הייתי שבור מאד ונפלתי ברוחי. היתה לי הרגשה של נפילה, ח"ו, מאיגרא רמה לבירא עמיקתא. אני התכוננתי לקירוב פנימי ולבסוף היה לי ריחוק כזה. הצטערתי מאד, ופשפשתי במעשי: איזה דבר עלול היה לגרום ריחוק זה, כדי לחזור בתשובה, כדי לזכות לראות פני קדשו של הסבא ולשמוע עניני תורה ועבודה.

ביום רביעי, כ' אלול, הלך הרבי ה"צמח צדק" לבית הכנסת להתפלל. בדרכו פגש אחד מתושבי העיר בשם פנחס, שביקש ממנו הלוואת גמילות חסד בסך שלושה רובלים, כדי שיוכל לקנות מעט בשוק ולמכור ויהיה לו להוצאות השבת. הרבי ה"צמח צדק" אמר לו שיכנס אליו הביתה לאחר התפלה ואו יתן לו.

בשעה שהרבי ה"צמח צדק" התכונן לתפלה, והניח טליתו על שכמו, נזכר ה"צמח צדק" בדברי ר' פנחס שהיום הוא יום השוק, והרי השוק נפתח בבקר ובטח זקוק ר' פנחס מיד לכסף. הוריד ה"צמח צדק" את הטלית, הלך הביתה, לקח חמשה רובלים ומסרם לפנחס כדי שיוכל לסחור קימעא ולהשתכר.

כשחזר הרבי ה"צמח צדק" למנין ונטל ידיו מן הכיור כדי לעמוד בתפלה, התגלה אליו

כיון שהנותן אינו נותן משלו, הוא רק מחזיר לו את מה שנמצא אצלו כפקדון, וכפתגם חסידים הראשונים¹⁹ (בימי אדמו"ר הזקן); פרוסת הלחם הנמצאת ברשותי היא שלך כשלי", והיו מקדימים מלת "שלך". כמאמר רז"ל²⁰: יותר משבעל הבית, עושה עם העני – העני עושה עם בעל הבית, ואמרו רז"ל²¹: נפשו של עני החיית – למחר בנך או בתך כו' ומציל אני אותם.

1. מאחר שהאדם מורכב מגוף ונשמה – יש גם בענין הצדקה – רוחניות.

כשם שבצדקה בגשמיות ההלכה היא שכל אחד, אפילו עני שבישראל, חייב בצדקה²² – כך גם בצדקה ברוחניות חייב כל יהודי, ואפילו עני מבחינה רוחנית, בצדקה, שכן יש לכל יהודי מה לתת. עובדה זו עצמה שנתקל בפלוני מהוה הוראה שעליו לעזור ולתת לפלוני, שכן מאחר שכל ענין הוא בהשגחה פרטית, ולא ברא הקב"ה דבר לבטלה²³, הרי בטח אירע כך בכוונה שיתן משהו לפלוני.

וכשם שבגשמיות אין הוא, הנותן לחברו, כי אם מייטיב בכך לעצמו, כנ"ל כך גם ברוחניות – ע"י כך שהוא משפיע לזולת, הוא מקבל ממנו, כיון שאמיתיות השלמות היא אך ורק ע"י התכללות הראש והרגל, כאמור לעיל.

2. פעם דיבר כ"ק אדמו"ר ה"צמח צדק" בנידון מעלת הצדקה, עד כמה גדול ערכו של סיוע ליהודי בפרנסה, ועד כמה עוזר הדבר בעבודת ה' לפתיחת המוח והלב לקבלת הגילויים מלמעלה.

והרבי ה"צמח צדק" סיפר²⁴ לבנו – אדמו"ר מהר"ש – את שבדידיה הוה עובדא: כשנסעתי מדוברומיסליא לליובאוויטש הייתי שבע רצון

19) היום יום, טו אייר.
 20) ויקרא רבה פרשה לד, ח.
 21) תנחומא משפטים טו, ילקוט משלי רמז תתקנט.
 22) גיטין ז, רע"ב. רמב"ם הלכות מתנות עניים פרק ז הלכה ה' שולחן ערוך יורה דעה סימן רמח סעיף א.
 23) במדבר רבה יח, כב.
 24) ראה ספר השיחות קיץ ה"ש עמוד 98.

אדמו"ר הזקן, ופתר לו את ספיקותיו ופני קדשו אורו.

ח. רואים אנו, איפוא, מסיפור זה שהצדקה מועילה גם לרוחניות. ה"צמח צדק" עם כל סגולותיו, וביחוד הקירובים להם וכה בתקופת הסתלקות אדמו"ר הזקן, כשהיה לבדו עם אדמו"ר הזקן,

– אדמו"ר האמצעי היה בקרמנטשו, ר' חיים אברהם²⁵ היה אז חולה, ור' משה²⁶ נשאר בצדה השני של החזית ולא היה באפשרותו לבוא מחמת המלחמה –

והיו לו אז קירובים רבים מצד אדמו"ר הזקן. נוסף על כך עשה פעולות שונות לראות את אדמו"ר הזקן, אך כל זה לא הועיל.

אך כשפגש יהודי ברחוב, ולא בד' אמותיו של הצמח צדק (כלומר, לא שהלה בא אל הצמח צדק), כי אם בד' אמותיו שלו – של ר' פנחס – ולא כשאמר תהלים וכדומה, כי אם כשחשב על גמילות חסד כדי שיוכל להשתכר משהו, ולשם כך עזב את הענין של תפלה, והתפלה – של הצמח צדק, והרי תפלה היא "שעת מוחין גדולות למעלה וגם למטה"²⁷, ובאגרת הקדש²⁸ מוסבר יתרון התפלה לגבי

(25) נולד אלול תקל"ז או תקל"ח, נפטר בשנת תר"ח ומ"כ בליובאוויטש. ראה אודותו התמים חלק ח עמוד ח.

(26) ראה אודותיו ברשימות אדמו"ר – מוהרי"צ – נ"ע ע"ד רבנו הזקן.

(27) תניא פרק יב.

(28) קונטרס אחרון (בתניא) פסקא להבין מ"ש בפע"ח (קנה, א).

התורה – בכך שהתפלה מביאה לשינוי בגשמיות, רופא חולים ומברך השנים, ועל ידי כך שעזב זאת לשם עשיית טובה ליהודי בגשמיות – זכה לראות את אדמו"ר הזקן.

ט. אשר לפועל:

מאחר שישנם כאלו שיתרונם בשני דברים: (א) יש להם מה לתת. (ב) סגולת המרץ, – ילכו בראש השנה בבתי כנסיות ויעוררו בני ישראל.

ראש השנה הוא בן שני ימים, שלכל אחד מהם מעלתו המיוחדת. ביום הראשון של ראש השנה – "דינא קשיא", וביום השני – "דינא רפיא". הראשון – מדאורייתא, והשני – מדרבנן, ומאחר שחמורים דברי סופרים יש לכל יום יתרון על משנהו, ומשלימים זה את זה, עד שהם נהיים ל"יומא אריכתא"²⁹ – יש, משום כך, ללכת בשני הימים.

עלול משהו לטעון: יש לי הרי חשבון מסובך של כל השנה, איני יודע מה נובע מן היצר הטוב ומה מן היצר הרע, ועתה ניתנו לי ארבעים ימי רצון כדי שאוכל לחשב את חשבוני – כיצד, איפוא, אקדיש זמני זה לאחרים? – על כך נאמר לו: מתנות לאביונים הם "איש לרעהו", וע"י כך שילך לעורר את חברו – יתוסף לו גם הוא.

(משיחת יום ד' פ' נצבים זילך, תש"ו)

(29) ראה רש"י ביצה דף ד סוף ע"ב ד"ה אסורה בזה.

הוספה בשורת הגאולה

ב.

מ'זעט (בשנת נסים) ווי עס ווערן מקויים די סימנים אויף דעם אין חז"ל, כולל – דעם סימן וואָס שטייט אין ילקוט שמעוני¹ (וועלכע מ'האָט דערמאָנט לאַחרונה כמה פעמים): „שנה שמלך המשיח נגלה בו כל מלכי האומות מתגרין זה בזה כו', מלך פרס מתגרה במלך ערבי והולך מלך ערבי לארם² ליטול עצה מהם כו', וכל האומות מתרעשים ומתבהלים כו', ואומר להם (הקב"ה לישראל) בני אל תתיראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם כו', אל תיראו הגיע זמן גאולתכם כו', [און דערנאָך איז ער ממשיך אין ילקוט]: בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם”.

(משיחת יום ד' פ' נצבים זילך, כ"ב אלול תש"ו)

(1) ישע"י רמז תצט. וכ"ה בפסיקתא רבתי פל"ז (פיסקא קומי אורי).

(2) ובפסיקתא שם: לאדום.

רואים (בשנת נסים) איך שמתקיימים הסימנים על זה בחז"ל, כולל – הסימן שמובא בילקוט שמעוני¹ (שהוזכר לאחרונה כמה פעמים): „שנה שמלך המשיח נגלה בו כל מלכי האומות מתגרין זה בזה כו', מלך פרס מתגרה במלך ערבי והולך מלך ערבי לארם² ליטול עצה מהם כו', וכל האומות מתרעשים ומתבהלים כו', ואומר להם (הקב"ה לישראל) בני אל תתיראו כל מה שעשיתי לא עשיתי אלא בשבילכם כו', אל תיראו הגיע זמן גאולתכם כו' [ואח"כ ממשיך בילקוט]: בשעה שמלך המשיח בא עומד על גג בית המקדש והוא משמיע להם לישראל ואומר ענוים הגיע זמן גאולתכם”.

לזכות

כ"ק אדונונו מזרנו ורבינו

מלך המשיח

יחי אדונונו מזרנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד